

Työeläkelaitoksille

VAKUUTUSOIKEUDEN PÄÄTÖS 30.5.1996 (7364/95)

VAMMALAN SEUDUN ELÄKEKASSAN JÄSENILLÄ EI LISÄMAKSUVELVOLLISUUTTA

Vammalan seudun eläkekassassa oli usean vuoden aikana syntynyt tosiasiallista alijäämää eli tappiota, joka tuli ilmi vasta vuonna 1994. Vajaus johtui suurimmaksi osaksi siitä, että osakkaat eivät olleet maksaneet maksuunpantuja vakuutusmaksujaan sekä siitä, ettei eläkekassa ollut maksuunpannut kaikkia vakuutusmaksuja.

Eläkekassan hallitus oli aiemmin katsonut, että jäseniltä vuoden 1993 alijäämän kattamiseksi perittävä maksu ei ole mahdollinen kassan sääntöjen mukaan. STM oli kuitenkin antanut kirjalliset ohjeet maksujen perimisestä ja hallitus katsoi olevansa velvollinen noudattamaan ministeriön antamia ohjeita.

Vammalan seudun eläkekassa määräsi jäsentensä maksettavaksi vuoden 1993 tilinpäätöksen mukaista alijäämää n. 16 milj. mk ja vuoden 1994 tulosennusteen mukaista vajausta n. 5,4 milj. mk. Vuoden 1994 alijäämä oli syntynyt vuoden 1993 vakuutusteknisissä laskelmissa olleesta n. 2,2 miljoonan markan laskuvirheestä, kassan vakuutusmaksutulojen alenemisesta ja eläkevastuiden kasvamisesta.

Vakuutusosikeus katsoi, että Vammalan seudun eläkekassan vuoden 1993 tilinpäätöksen osoittaman alijäämän peittäminen vakuutusmaksuvelvollisilta lisämaksuilla vaatii, että kassan sääntöihin on otettu vakuutusmaksulain (VKL) 76 §:n mukainen määräys. Ilman säännöissä olevaa nimenomaista määräystä ei kassankokoukseen, jolla kassan sääntöjen 16 §:n mukaan on ylin päätösvalta eläkekassan asioissa, voi lisämaksuvelvollisuutta asettaa. Alijäämän perimistä vakuutusmaksuvelvollisilta ei voi tähän oikeuttavan sääntöjen määräyksen puuttuessa perustaa myöskään sosiaali- ja terveysministeriön ohjeeseen tai määräykseen.

Kassan vuoden 1994 tulosennusteen mukainen ennakoitava vajaus sisälsi vuoden 1993 vakuutusteknisissä laskelmissa olleen 2,2 miljoonan markan laskuvirheen. Vakuutusosikeus katsoi, että tämä laskuvirheen osoittama summa on rinnastettavissa sellaiseen kassan toiminnasta syntyneeseen alijäämään, jonka periminen lisämaksuin vakuutusmaksuvelvollisilta vaatii nimenomaisen lisämaksua koskevan määräyksen kassan säännöissä. Sääntöjen 9 §:n 2 momentin mukaisella vakuutusmaksun ennakkomaksulla ei tällaista alijäämää voida peittää.

Vakuutusosikeus perusteli päätöstään lisäksi sillä, että kassan jäsenen ja osakkaan oikeudet ja velvollisuudet, mukaan lukien vakuutusmaksun suorittajan vastuu kassan sitoumuksista ja sen määrästä, määritellään VKL:ssa ja sitä edeltäneessä avustuskassalain sekä kassan säännöissä. VKL:n 12 §:n ja avustuskassalain 7 §:n mukaan vakuutusmaksun suorittajalla on mainittava siitä, ketkä ovat velvollisia suorittamaan kassalle vakuutusmaksua ja miten maksu määräytyy, sekä siitä, mikä on vakuutusmaksun suorittajan vastuu kassan sitoumuksista ja sen määrä (lisämaksuvelvollisuus).

VKL:n 76 §:ssä ja avustuskassalain 30 §:ssä säädetään kassan alijäämän peittämisestä. VKL:n mukaan kassan tilinpäätöksen alijäämän peittämiseen tulee ensin käyttää edellisten tilikausien ylijäämää. Tämän jälkeen alijäämän peittämiskeinona on VKL:n 75 §:n 4 momentin mukaiset rahastot, vararahasto, pohjarahasto ja takuupääoma. Jollei alijäämää saada niillä peitetyksi, on niille, jotka tilikauden aikana ovat olleet velvollisia suorittamaan maksuja kassalle, viipymättä määrättävä lisämaksu, jos kassan säännöissä on siitä määräys. VKL:n 77 §:n mukaan STM voi antaa määräyksiä ja lausuntoja 76 §:n soveltamisesta.

Vammalan seudun eläkekassan sääntöjen 9 §:n 1 momentin mukaan työnantajat suorittavat eläkekassalle TEL-osaston vakuutusmaksuina vuosittain määrän, joka sääntöjen 5 §:n mukaisten vakuutusmaksujen ja kassan muiden tuottojen lisäksi tarvitaan kassan eläkkeiden suorittamiseen, STM:n vahvistamien perusteiden edellyttämään siirtoon vakuutusmaksu- ja korvausrahastoon sekä kassan muiden kulujen peittämiseen. Edellä sanotun määrän suorittamiseen työnantajat osallistuvat kassan piiriin kuuluville työntekijöille maksamiensa painotettujen palkkojen mukaisessa suhteessa. Saman pykälän 2 momentin mukaan eläkekassalla on oikeus periä vakuutusmaksun ennakkoa.

Vammalan seudun eläkekassan säännöissä ei ole mainintaa lisämaksuvelvollisuudesta. Sääntöjen 22 §:n mukaan alijäämän peittämisestä päättää kassankokous.

Samansisältöisiä päätöksiä on annettu 110 kappaletta.

Päätöskokoelman koodi TEL22.100